

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPLÁNA

**DUDDJOMA JA HÁBMEMA
BARGOVUOGIT**

10 oahppočuoggá

Duodje- ja hábmenbachelora duodjefágalaš vuodđooahppu

1. OAHPPOOVTTADAGA NAMMA

Sámegillii: Duddjoma ja hábmema bargovuogit

Dárogillii: Metoder i duodji og form

Enjelasgillii: Methods of Duodji and Design

2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA

OAHPPOVTTADAGA KODA: DUO 101

VIIDODAT: 10 oahppočuoggá

OAHPU LÁGIDEAPMI: Oahppu lágiduvvo ollesáiggis Sámi allaskuvllas

3. OAHPPOPROGRÁMMA GULLEVAŠVUOHTA

Oahppu lea geatnegahtton vuodđooahppu duodje- ja hábmenbacheloras. Dat sáhtta leat maiddá doarjjafágan dahje válljenfágan eará bachelorprográmmain dahje eará oahpuin.

4. SISABEASSANGÁIBÁDUSAT

Dábálaš sisabeassangáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuodđu sáhtta leat juogo oppalaš lohkan gelbbolašvuota (čadahan joatkkaskuvlla/logahaga/gymnása) dahje reálagelbbolašvuota. Dasa lassin gáibiduvvo sámegielmáhttu.

Sámegiela gáibádusa sáhtta deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđái gássaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegieloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtta maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuota man dási gelbbolašvuota ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

Ohcci gii ii leat Duodje- ja hábmenbachelora prográmmastudeanta galgá sáddet sisa 8-10 gova iežas dujiin duodje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuoda duodaštussan. Jus ohccis lea fágabreava duojs, duodjeoahput duodjeskuvllas dahje eará vástideaddji duodjeoahppu, de sáhtta sáddet sisa fágabreava dadje oahppoduodaštusa, ja oažžut dan dohkkehuvvot duodje- dahje dáidda- ja hábmenfágalaš gelbbolašvuoda duodaštussan.

5. OAHPAHUSGIELLA

Oahpahusgiellan lea dábálaččat davvisámegiella. Oahpahus sáhtta leat maiddá eará sámegielaide, skandinávalaš dahje eaŋgalsgillii. Eará gielaide oahpahus sáhtta dulkojuvvo dárbbu mielde. Eará sámegielat studeanttaide láchčo dilli nu ahte sii sáhttet čállit bargguid iežaset sámegillii.

6. SISDOALLU

Duddjoma ja hábmemma bargovuogit oahppu fállá duddjomis ja hábmemis praktihkalaš ja teorehtalaš vuodđodieđu, maiguin viiddidit studeantta máhttima. Praktihkalaš duddjon ja hábmenoassi deattuhuvvo. Oahpahusas vuodjut duddjoma ja hábmemma vuodđovugiid, teknikaid, reaiduid ja ávdnasiid geahččaleapmái. Oahpus oahppá ávdnasiid geavahit vuodđun plánemii, ja nuppe dáfus mo barggu pláne guovtte- ja golmmadimenšunála bargovugiiguin.

Lagaš luonddu- ja kultuvrralaš biras leat vuolggasadjin duddjoma ja hábmemma lahkoneamis. Oahpahusas lea sámiid ja eará eamiálbmogiid duodjeárbevierut vuodđun ja vuolggasadjin.

7. OAHPPANJOKSOSAT

Oahpu mañnel kandidáhtta lea olahan daid oahppanjoksosiid:

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhtta

- dovdá duddjoma ja hábmemma váldoprinsihpaid
- lea hárbjanišgoahtán geavahit iešguđetlágan ávdnasiid, bargovugiid ja reaiduid
- lea hárbjanišgoahtán geavahit guovtti- ja golmmadimenšuvnnalaš hábmenvugiid
- dovdá čájáhus plánema ja ceggema vuodđoosiid
- dovdá digitálaprográmmaid

Gálggat:

Kandidáhtta

- máhtá ráhkadit bargomáhpa
- diehtá sámiid ornamentihka sisdoalu ja hervenvugiid
- dovdá fága guovddáš terminologijja
- dovdá čájáhusceggema ja -plánema vuodđoássiid
- máhtá hábmet árbevirolaš vuogi mielde dihto duoji
- máhtá hábmet guovtte- ja golmma dimenšunála vuogi mielde dihto duoji

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Kandidáhtta

- máhtá bargat okto ja ovttas earáiguin sierra duddjon ja hábmen čuolmmaid čoavddedettiin
- sáhtá vuodštit makkár váikkuhus lea ávnnas-, hámi- ja bargovugiid válljemis plánen- ja duddjonproseassas
- máhtá ohcat ja geavahit iešguđetlágan gálduid ja geavahit daid iežas ovdanbuktimiin

8. OAHPAHAN- JA OAHPPANVUOGIT

Bargobájit, logaldallamat, hárbjehusat, bagadallamat ja seminárat.

9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII

Oahpus lea bealli lágíduvvon oassi (bargobájit, bagadallamat, logaldallamat, jna.) ja nubbi bealli lea studeantta iešheanálaš bargamii (duddjon, lohkan, bargobihtáid čoavdin). Studeanta ferte leat oassálastán unnimustá 75 % lágíduvvon oahpus, ovdal go sáhtta váldit eksámena. Geatnegahtton barggut ja bargomáhppa galget leat árvvoštallojuvvon, ovdal go studeanta sáhtta oassálastit eksámenii.

10. EKSÁMEN

Eksámen lea máhppaeksámen. Máhppii gullá čálalaš oassi ja duojit. Duojit galget gokčat guovtti suorggi: a) Duddjoma bargovuogit ja b) Hábmema bargovuogit.

Eksámenis leat guokte oasi:

- 1) Máhppa ja barggut. Deaddu lea 70 % loahpalaš árvosánis.
- 2) Čájáhus. Deaddu lea 30 % loahpalaš árvosánis.

Árvosánit addojit ECTS vuogádaga mielde A-F, mas A lea buoremus árvosátni, E lea vuolimus ceavzinárvosátni ja F mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvvoštallan ja eksámen njuolggadusaide.

11. LEA GO PRIVATISTTAIN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA/FÁTTÁ?

Ii leat.

12. KVALITEHTASIIKKARASTIN

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii, ja makkár vejolašvuodát/geatnegasvuodát studeanttain lea árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta.

Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpadettiin. Ásahusdásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

13. LOHKANMEARRI

Lohkanmeari sáhtta dárbbu mielde lonuhit eará lohkamušain. Teaksta- ja govvasiidomeari lea oktiibuot sullii 300.

Dunfjeld, Maja 2006: Tjaalehtjimmie. Form og inhold i sørsamisk ornamentikk. Snåsa: Saemien Sijte. 76- 95 (14 s)

Hansen, Hanna H. et.al 2016: Čáppatpatvuohhta ja duohtavuohhta. Tromsø: Orkana Akademiske. s 6- 85. (79 s)

Hemslöjden 1/2016: Platser som inte får beträdas. s 17-23 (5 s)

Løvstad Ådne & Strømme Linda 2006: Design og håndverk. Grunnbok. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS. s 15- 83 (67 s)

Skullerud, Solveig 1971: Finnmark-samenes Ornamentikk i karveskrud og ristning. Girjgis: Sámi Ællin. 31-93 (62).

dahje

Itkonen, T.I : Suomen lappalaiset vuoteen 1945. Ensimmäinen osa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö. s.457-535 (78)

Stöckl, Antti 2015: Spring: An artistic process as a narrative project. Rovaniemi: Lapland University Press. s 38- 60 (42 s)

Öberg, Inger & Ersman Hervor (2000). Mönster och konstruktioner för damkläder. Stockholm: Natur och kultur/LTs förlag. S. 6–13. (8 s)

dahje

Taatila, Minna (1998). Kuosittelu. Helsinki: WSOY. (308 s)